



STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W LXXII LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM IM. GEN. JAKUBA JASIŃSKIEGOW WARSZAWIE

Podstawy prawne:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 1606)

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900)

Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)

Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526)

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169)

Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560 ze zm.)

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2010 nr 125 poz. 842)

Spis treści

Rozdział 1

Informacje ogólne

Rozdział 2

Standardy ochrony małoletnich

Rozdział 3

Zasady ochrony uczniów przed krzywdzeniem obowiązujące w LXXII Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie

Rozdział 4

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego

Rozdział 5

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej

Rozdział 6

Zasady i sposób udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom polityki do zaznajomienia i stosowania oraz zasady aktualizacji i przeglądu Standardów

Rozdział 7

Przepisy końcowe

Załączniki

Rozdział 1 Informacje ogólne

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. „Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę uczniów przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu „Standardów ochrony małoletnich” przyjęto następujące założenia:

- w placówce nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich,
- wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy w placówce lub przemocy domowej,
- podejmowane w placówce postępowania nie mogą naruszać praw dziecka, praw człowieka, praw ucznia określonych w statucie placówki oraz bezpieczeństwa danych osobowych,
- małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,
- małoletni wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to mając świadomość skuteczności podejmowanych w szkole działań,
- rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania dziecka bez stosowania przemocy oraz potrafią je uczyć zasad bezpieczeństwa.

Ponadto przyjęto, że:

- prowadzone w placówce postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę,
- działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Uwzględniając powyższe założenia niniejszy dokument określa zatem standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w placówce.

Definicje wyjaśniające:

Ilekróć w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich” jest mowa o:

1. **małoletnim (uczniu/wychowanku)** – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
2. **personelu** – należy przez to rozumieć każdego pracownika LXXII Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie, bez względu na formę zatrudnienia, w tym: wolontariuszy, praktykantów lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z małoletnimi;
3. **dyrektorze/dyrekcji** – należy przez to rozumieć dyrektora LXXII Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Jakuba Jasińskiego i/lub wicedyrektora;
4. **rodzicu** – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod jego władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą

rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie, jako przedstawiciel ustawowy dziecka;

5. **opiekunie prawnym małoletniego** – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciężące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe;
6. **„osobie najbliższej wychowankowi”** – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka; rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osobę pełnoletnią wskazaną przez małoletniego; oraz pełnomocnika prawnego małoletniego na terenie Polski, dotyczy uczniów małoletnich poniżej 18 roku życia, posiadających status uchodźcy wojennego z Ukrainy;
7. **przemocy fizycznej** – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego, np. bicie, popychanie, szarpanie, przemoc fizyczna, itp.;
8. **przemocy seksualnej** – należy przez to rozumieć zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa;
9. **przemocy psychicznej** – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u małoletniego poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych;
10. **zaniechanie** – należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia lub trudności w rozwoju;
11. **przemocy domowej** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;
12. **osobie stosującej przemoc domową** – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej;
13. **świadku przemocy domowej** – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Rozdział 2

Standardy ochrony małoletnich

Standard I.

Uczniowie, rodzice i pracownicy placówki znają „Standardy ochrony małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniany.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Dokument „Standardy ochrony małoletnich” został opracowany, zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. poz. 1606).
2. Zapoznano z nim personel placówki, rodziców, opiekunów prawnych uczniów oraz uczniów.
3. Dokument wprowadzono do stosowania w szkole.
4. Dokument udostępniono na stronie internetowej szkoły oraz w sekretariacie szkoły.
5. Informacje o treści dokumentu upowszechniane są wśród rodziców na zebraniach z rodzicami, konsultacjach indywidualnych.
6. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie lekcji wychowawczych, konsultacjach indywidualnych, na godzinach „dostępności”, w trakcie realizowanych programów i warsztatów o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym.
7. Publikacja dokumentu spełnia wymogi Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Standard II.

Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W placówce zatrudnia się pracowników lub dopuszcza się osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich
2. Dyrektor szkoły określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich”.
3. Pracownicy szkoły są świadomi swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej ciążącej na nich za nieprzestrzeganie standardów ochrony małoletnich.
4. W szkole prowadzona jest systematyczna edukacja wszystkich pracowników z zakresu ochrony dzieci/uczniów przed krzywdzeniem, a w szczególności:
 - a) rozpoznawania symptomów krzywdzenia uczniów,
 - b) procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, a także posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia,
 - c) dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich,
 - d) znajomości praw dziecka, praw człowieka i praw ucznia oraz zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych,

- e) odpowiedzialności prawnej za zdrowie i życie powierzonych opiece małoletnich,
 - f) procedury „Niebieskie Karty”,
 - g) bezpieczeństwa relacji całego personelu z uczniami, uwzględniającą wiedzę o zachowaniach pożądanym i niedozwolonym w kontaktach z uczniem/wychowankiem,
5. W placówce prowadzi się systematyczną diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących poczucie bezpieczeństwa uczniów/wychowanków, a w szczególności w obszarach:
- a) relacji między nauczycielami i uczniami,
 - b) relacji między uczniami,
 - c) poczucia bezpieczeństwa psychofizycznego, z uwzględnieniem zagrożeń środowiskowych,
 - d) środowiska kształcenia (bezpieczeństwo emocjonalne na lekcjach, poszanowanie odmienności, równość i sprawiedliwość w przestrzeganiu zasad i regulaminów szkolnych, podmiotowe traktowanie uczniów).

Standard III.

Placówka oferuje rodzicom i opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania małoletnich bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W placówce znajduje się tablica informacyjna/punkt informacyjny/ informacja w dzienniku elektronicznym dla rodziców, gdzie można znaleźć przydatne informacje na temat: wychowania dzieci bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, zagrożeń bezpieczeństwa dziecka w internecie, możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych oraz dane kontaktowe placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych.
2. Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązujących w placówce „Standardów ochrony małoletnich” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
3. Rodzice są angażowani w działania szkoły/placówki prowadzone na rzecz ochrony małoletnich.
4. Placówka uzyskuje od rodziców/opiekunów prawnych swoich uczniów/wychowanków informacje zwrotne na temat realizacji „Standardów ochrony małoletnich”.
5. Placówka umożliwia rodzicom oraz opiekunom prawnym dzieci, poprzez organizację warsztatów, szkoleń, konsultacji indywidualnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami, w tym w internecie oraz z zakresu wychowania pozytywnymi metodami wychowawczymi, bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego dziecka.

Standard IV.

Placówka zapewnia uczniom/wychowankom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Placówka oferuje uczniom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka/ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem. W każdej klasie odbywają się:
 - zajęcia na temat praw dziecka/praw człowieka/praw i obowiązków ucznia,
 - zajęcia na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem,

- zajęcia z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej,
 - zajęcia na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w internecie.
2. W każdej klasie uczniowie zostali poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
 3. W szkole dostępne są dla uczniów/wychowanków materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie (broszury, ulotki, książki).
 4. W szkole wyeksponowane są informacje dla uczniów na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard V.

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę uczniom.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Precyzyjnie określono procedury interwencji personelu w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj.
 - a) przemocy rówieśniczej,
 - b) przemocy domowej,
 - c) niedozwolonych zachowań personelu wobec małoletnich,
 - d) cyberprzemocy.
2. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia ucznia nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucie krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
3. W szkole ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.
5. W szkole/placówce wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenia mu wsparcia. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona na stronie internetowej szkoły oraz na tablicy ogłoszeń w budynku szkolnym.

Standard VI.

W szkole wzmocnione jest poczucie bezpieczeństwa uczniów w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
2. W szkole określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.

3. W szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci internet oraz utrwalanymi w innej formie.
4. W szkole opracowano i wdrożono procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach:
 - a) przemocy fizycznej
 - b) przemocy psychicznej,
 - c) przemocy domowej,
 - d) przemocy seksualnej,
 - e) cyberprzemocy.
5. W szkole opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskie Karty”.
6. Pracownicy szkoły realizują plan wsparcia ucznia po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Zasady ustalenia planu wsparcia ucznia po ujawnieniu krzywdy

1. Dyrektor nadzoruje pracę zespołu do spraw ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, interwencji i weryfikacji standardów ochrony.
2. W skład grupy każdorazowo wchodzi wychowawca oddziału, psycholog i pedagog szkolny oraz osoba zgłaszająca krzywdzenie.
3. Grupa może poszerzyć się do większej liczby specjalistów w zależności od doznanej krzywdy.
4. Zespół spotyka się celem ustalenia, jaka pomoc uczniowi będzie niezbędna od razu oraz w dalszej perspektywie czasu.
5. Zespół tworzy plan objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, który zawiera informacje o podjętych działaniach, planach spotkań ze specjalistami/opiekunami/nauczycielami oraz przypuszczalny czas trwania wsparcia.
6. Wnioski z prac zespołu stanowią dane wrażliwe uczniów, ich ujawnienie jest możliwe tylko w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia ucznia (np. o planowanym samobójstwie).

Standard VII.

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem uczniów składają oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązane są do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych.

Standard VIII.

Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony małoletnich.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Przyjęte zasady i realizowane procedury ochrony uczniów są weryfikowane – przynajmniej raz na dwa lata.

2. W ramach kontroli zasad i praktyk ochrony małoletnich szkoła pozyskuje opinie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych.
3. Do weryfikacji szkolnej dokumentacji wykorzystywane są wnioski z kontroli „Standardów ochrony małoletnich” przez uprawnione do kontroli podmioty zewnętrzne.
4. Zasady monitoringu oraz termin, zakres i sposób kontroli określa dyrektor szkoły.

Rozdział 3

Zasady ochrony uczniów przed krzywdzeniem obowiązujące w LXXII Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie

Zasady zatrudniania pracowników oraz dopuszczania innych osób do opieki nad małoletnimi.

1. Dyrektor szkoły przed nawiązaniem stosunku pracy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy (Karta Nauczyciela, Kodeks Pracy) oraz terminu jej trwania uzyskuje informacje:
 - 1) w przypadku każdego pracownika, wolontariusza, praktykanta z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
 - 2) w przypadku zatrudnienia osoby na stanowisku pedagogicznym, w tym praktykantów i wolontariuszy dopuszczonych do pracy z uczniami zaświadczenie z Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych dla Nauczycieli;
 - 3) w przypadku zatrudnienia każdej osoby w szkole/placówce i przed dopuszczeniem wolontariuszy lub praktykantów do kontaktu z uczniami/ dziećmi i opieki, z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.
2. Nie jest wymagane przedstawienie zaświadczeń, w przypadku, gdy z nauczycielem jest nawiązywany kolejny stosunek pracy w tej samej szkole w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia poprzedniego stosunku pracy.
3. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pedagogicznych składają przed nawiązaniem stosunku pracy pisemne potwierdzenie spełnienia warunku:
 - 1) posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystania z praw publicznych;
 - 2) że nie toczy się przeciwko kandydatowi postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne.
4. W przypadku zatrudniania kandydata do pracy lub dopuszczenia do kontaktu z dziećmi osoby posiadającej obywatelstwo innego państwa jest on zobowiązany do złożenia przed zatrudnieniem lub dopuszczeniem do kontaktu z uczniami/dziećmi informacji z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwanej do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
5. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego jest osoba, o której mowa w pkt. 4 nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, osoba ta przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa.

6. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 4–5, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w pkt. 5, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz, że nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
7. Oświadczenia, o których mowa w pkt. 6, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: *„Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”*. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
8. Informacje, o których mowa w pkt. 4 – 8, pracodawca utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
9. Zatrudniani pracownicy, praktykanci i wolontariusze przed rozpoczęciem pracy lub dopuszczeniem do kontaktu z dziećmi/uczniami są zobowiązani do zapoznania się z:
 - 1) Statutem szkoły,
 - 2) Regulaminem pracy,
 - 3) Standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w szkole,
 - 4) Regulaminami i instrukcjami bhp i p/poż,
 - 5) Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
10. Potwierdzenie zapoznania się z w/w dokumentami oraz oświadczenia o zobowiązaniu się do ich przestrzegania składane jest w formie pisemnej i umieszczone w aktach osobowych lub dołączane do umów o świadczenie działalności wolontariackiej lub praktyki zawodowej, dokumentacji wycieczki.

Zasady bezpiecznych relacji uczniów i pracowników LXXII Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie.

Zasady ogólne

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Personel traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.
4. Personel realizując te cele działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Szkoły oraz swoich kompetencji.

5. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych, stażystów i wolontariuszy.
6. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

Relacje personelu z dziećmi

1. Pracownicy są zobowiązani do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.
2. Działania pracowników są otwarte i przejrzyste dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.

Zasady komunikacji z dzieckiem/uczniem

1. W komunikacji z uczniami personel zachowuje spokój, cierpliwość i szacunek. Okazuje też zrozumienie dla trudności i problemów uczniów.
2. Personel reaguje wg zasad konstruktywnej komunikacji i krytyki na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa uczniów oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich.
3. Personel daje uczniowi prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym przez pracowników i nauczyciela.
4. Komunikacja z uczniami prowadzona jest w sposób konstruktywny, budujący relacje, a nie hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość.
5. Personel nie zawstydzają, nie upokarza, nie lekceważy i nie obraża ucznia.
6. Personel nie grozi uczniowi, nie wyraża dezaprobaty wobec jego zachowania czy postępów w nauce w sposób uwłaczający godności i poczuciu własnej wartości ucznia.
7. Personel słucha uważnie uczniów, udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji. W relacjach z uczniami stosuje zasady pozytywnej komunikacji: aktywne słuchanie i komunikat JA.
8. Personel stosuje zasady konstruktywnej krytyki wobec niewłaściwego zachowania ucznia.
9. Personel nie podnosi głosu na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa ucznia lub innych uczniów.
10. W czasie rozmowy pracownik znajduje się blisko drugiej osoby, ale nie narusza jej przestrzeni osobistej.
11. W rozwiązywaniu konfliktów stosuje zasady konstruktywnej komunikacji (między innymi: nie ocenia, nie uogólnia, stosuje komunikaty „JA”, oddziela problem od osoby, wyraża brak akceptacji dla zachowania a nie człowieka, skupia swoją uwagę na rozmówcy, koncentruje się na tym, co mówi, okazuje rozmówcy szacunek, upewnia się, czy dobrze rozumie swojego rozmówcę, mówi wprost – otwarcie wyraża swoje potrzeby, uczucia i propozycje, udziela konkretnych informacji zwrotnych).
12. Bez zbędnej zwłoki reaguje na problemy związane z dyscypliną uczniów.
13. Metody dyscyplinowania uczniów dobiera adekwatnie do ich wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej uczniów (zakaz stosowania kar fizycznych).
14. Karanie uczniów stosuje rozważnie, w sposób uzasadniony i zrozumiały dla nich – zgodnie ze Statutem szkoły. Wyjaśnia uczniowi, za co i dlaczego został ukarany.

Zakaz stosowania przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym

1. Kontakty personelu z uczniami nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszyscy uczniowie są sprawiedliwie traktowani. Pracownicy i nauczyciele nie dzielą ich i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
2. Pracownicy nie wykorzystują wobec ucznia relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
3. Pracownicy nie stosują żadnej formy przemocy fizycznej wobec ucznia.
4. Pracownicy nie stosują żadnej formy przemocy psychicznej wobec ucznia.
5. Personel nie stosuje naruszających godność ucznia wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązuje w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej.
6. Pracownicy nie naruszają nietykalności osobistej ucznia, nie zachowują się wobec ucznia w sposób niestosowny (nie dotykają go w sposób dwuznaczny w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych).
7. Nie zmusza ucznia do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
8. Nie prowokuje nieodpowiednich kontaktów z uczniami (nie angażuje się w aktywności oparte na kontakcie fizycznym).
9. Upewnia, informuje uczniów, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć Tobie (lub wskazanej osobie) i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
10. Zawsze jest przygotowany na wyjaśnienie swoich działań lub zachowania.
11. Personel zachowuje szczególną ostrożność wobec uczniów, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Jeżeli uczniowie Ci dążyliby do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, personel reaguje z wycuciem, jednak stanowczo, a także pomaga uczniowi zrozumieć znaczenie osobistych granic.
12. Nauczyciele i pracownicy równoważą potrzebę nadzoru z prawem uczniów do prywatności, np. nie należy wchodzić pod prysznic i do szatni na zajęciach wychowania fizycznego bez pozwolenia/ poinformowania o tym uczniów, nie należy otaczać uczniów osobistą opieką, której oni nie potrzebują.
13. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie ucznia zapewnia obecność innej osoby dorosłej lub na życzenie ucznia innego ucznia.
14. Stale nadzoruje uczniów, każdorazowo upewniając się, że warunki wyjazdów i wycieczek organizowanych przez szkołę, rozgrywek i meczów wyjazdowych są bezpieczne, co obejmuje m.in. brak dzielenia pokoju lub łóżka z uczniami.

Zasady nawiązywania kontaktu z uczniami w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach edukacyjnych lub wychowawczych

1. Kontaktując się z uczniem nauczyciele i pracownicy traktują go podmiotowo.
2. Kontakt z uczniem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Co do zasady kontakt z uczniami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków nauczycieli lub pracowników.

4. Nauczyciele i pracownicy nie zapraszają uczniów do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
5. Nauczyciele i pracownicy nie nawiązują kontaktów z uczniami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktują się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
6. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami ich rodzicami/opiekunami prawnymi poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny).
7. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli uczniowie i rodzice, opiekunowie uczniów są osobami bliskimi dla pracownika lub nauczyciela) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych uczniów, ich rodziców/opiekunów

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Uczniowie mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku, także w szkole. Nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania i postępowania określonych w Statucie szkoły.
3. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów i innych osób nie narusza ich poczucia wartości i godności osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwania i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej.
6. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów innych i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
7. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
8. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej, psychicznej agresji i przemocy wobec innych.
9. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania nauczycieli i pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
10. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią.

11. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
12. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów i innych osób, w tym personelu:
 - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach,
 - b) agresji i przemocy słownej w różnych formach,
 - c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach,
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie.
3. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej.
4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć lekcyjnych i innych zajęć organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
5. Niezgodne z zasadami i zagrażające bezpieczeństwu zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych.
6. Uleganie nałogom.
7. Rozprowadzanie i stosowanie środków psychoaktywnych.
8. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
9. Kradzież lub przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej.
10. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów.
11. Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
12. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów.
13. Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
14. Rozpowszechnianie w sieci i mediach społecznościowych fotografowanych lub filmowanych zdarzeń z udziałem innych uczniów lub osób bez ich zgody.
15. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
16. Stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

Obowiązkiem prawnym szkoły jest takie wykorzystanie sieci, które będzie adekwatne do poziomu dojrzałości poznawczej i emocjonalno-społecznej ucznia oraz nie będzie mu szkodzić ani zagrażać jego rozwojowi psychofizycznemu. Do potencjalnych zagrożeń płynących z użytkowania sieci należy zaliczyć:

1. dostęp do treści niezgodnych z celami wychowania i edukacji (narkotyki, przemoc, pornografia, hazard),
2. działalność innych użytkowników zagrażająca dobru ucznia,
3. oprogramowanie umożliwiające śledzenie i pozyskanie danych osobowych użytkowników szkolnej sieci.

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu, zarówno nauczycielom, pracownikom, jak i uczniom, w czasie zajęć i poza nimi.
2. Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall.
5. W szkole wyznaczony jest pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo sieci.
6. Każdy nauczyciel prowadzący zajęcia z uczniami posiada indywidualny login i hasło do komputera i sieci, umożliwiające korzystanie z Internetu na terenie instytucji. Pracownik zachowuje login i hasło w tajemnicy.
7. Na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela na zajęciach komputerowych.
8. Uczeń może korzystać z Internetu tylko na komputerze z zainstalowanym programem filtrującym treści.
9. Uczniowie korzystają z komputera tylko pod opieką nauczyciela.
10. Korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.
11. Uczeń obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela i z obowiązującym regulaminem.

Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych oraz innych urządzeń elektronicznych

1. Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w szkole zasadami.
2. Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.
3. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.
4. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców.
5. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.
6. Uczniowie nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć edukacyjnych, opiekuńczych, treningów, uroczystości, a także zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły, chyba, że za zgodą nauczyciela prowadzącego.
7. Uczeń ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon i schować go w torbie/plecaku przed rozpoczęciem zajęć edukacyjnych. Telefon pozostaje niewidoczny zarówno dla ucznia, jak i pozostałych osób.
8. Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą nauczyciela prowadzącego zajęcia.

9. Jeśli uczeń czeka na ważną informację (połączenie, SMS, etc.) ma obowiązek poinformować o tym fakcie nauczyciela przed lekcją. Dotyczy to także sytuacji, gdy wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się, np. z rodzicami lub w innej ważnej sprawie.
10. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

Zasady ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

1. Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające uczniów przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
 - ✓ treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrażające przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków);
 - ✓ treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych;
 - ✓ różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
3. Podstawowe działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:
 - a) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej; stosowanie filtrów antyspamowych;
 - b) edukacja medialna – dostarczanie uczniom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną;
 - c) prowadzenie systematycznych działań wychowawczych (integracja zespołu klasowego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie norm grupowych; uczenie dzieci odróżniania dobra od zła);
 - d) prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych;
 - e) włączenie rodziców uczniów w działania szkoły na rzecz zapobiegania cyberprzemocy – poinformowanie ich o polityce szkoły w zakresie reagowania na cyberprzemoc; edukacja na temat cyberprzemocy i zagrożeń z sieci: warsztaty, szkolenia dla rodziców, udostępnianie materiałów i publikacji;
 - f) instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze, z których korzystają pracownicy i uczniowie oraz aplikacji filtrujących do usług sieciowych, które analizują przepływające dane i są w stanie zablokować dostęp do podejrzanych lokalizacji;
 - g) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści, która obejmuje:
 - ustalenie okoliczności zdarzenia;
 - zabezpieczenie dowodów;
 - poinformowanie o sytuacji rodziców uczniów – uczestników zdarzenia;

- objęcie pomocą poszkodowanego ucznia/uczniów;
 - podjęcie działań wobec agresorów, w tym zastosowania środków dyscyplinujących zgodnie z obowiązującym regulaminem szkoły i rodzajem przewinienia;
 - powiadomienie policji, gdy zostało złamane prawo lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana;
- h) określenie procedury wskazującej osoby w szkole, do których należy się zwrócić oraz działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze lub zjawiska doświadczonej/ zaobserwowanej cyberprzemocy.

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

1. Szkoła uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku ucznia.
2. Zasady i procedury ochrony danych osobowych regulują przepisy prawa oraz regulacje wewnętrzne opisane w Polityce bezpieczeństwa informacji i danych osobowych Szkoły oraz załącznikach do tego dokumentu.
3. Personelowi placówki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
4. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, członek personelu placówki może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
5. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

Rozdział 4

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego

Cele:

1. zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w środowisku cyfrowym,
2. wprowadzenie działań profilaktycznych,
3. stworzenie procedur postępowania na wypadek pojawienia się cyberzagrożeń,
4. zapewnienie młodzieży aktualnej wiedzy na temat korzystania z zasobów Internetu,
5. kształtowanie postaw odpowiedzialnej aktywności w środowisku cyfrowym.

Polityka bezpieczeństwa cyfrowego i działania na rzecz bezpieczeństwa cyfrowego w szkole

1. Podstawą zapewnienia bezpieczeństwa cyfrowego w szkole są działania profilaktyczne, prowadzone wobec i z udziałem całej społeczności szkolnej. Jest to praca systemowa, ciągła, skoordynowana i wieloletnia.
2. Szkoła powinna:

- zaplanować zajęcia w zakresie tematyki korzystania z Internetu, cyberprzemocy;
 - udostępniać informacje (gabloty, librus, strona szkoły) na temat bezpieczeństwa cyfrowego;
 - szkolić się z zakresu bezpieczeństwa cyfrowego;
 - administrator szkolnej sieci powinien opracować i wdrożyć "politykę bezpieczeństwa cyfrowego", nastawioną na eliminowanie zagrożeń sieci komputerowych, systemów operacyjnych i innego oprogramowania wykorzystywanego w szkole.
3. Działania profilaktyczne ograniczają zakres zagrożeń, ale ich nie eliminują. W przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego dyrekcja szkoły powinna: szybko zidentyfikować problem, określić szkodliwość zachowania lub niezgodność z prawem, poszukiwać rozwiązań adekwatnych do poziomu zagrożenia.

Działania interwencyjne w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego

1. Działania wobec aktu/zdarzenia – opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów (cyfrowych) oraz monitoring sytuacji szkolnej. Każde zdarzenie wymaga udokumentowania w stosownym protokole.
2. Działania wobec uczestników zdarzenia - oznaczają te aktywności, które podejmowane są wobec ofiar (osób poszkodowanych), sprawców i świadków zdarzenia. W przypadku, gdy osobami poszkodowanymi są osoby nieletnie kolejną grupą pośrednich uczestników zdarzenia są rodzice.
3. Standardowa procedura reakcji na zagrożenie bezpieczeństwa cyfrowego powinna przebiegać wg schematu:
 - a) Rozmowa uczestnika zdarzenia z dyrekcją szkoły.
 - b) Powiadomienie rodziców poszkodowanego.
 - c) Działania wychowawcze i wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy.
 - d) Powiadomienie policji lub sądu rodzinnego w przypadku naruszenia prawa.
 - e) Udzielenie uczestnikom wsparcia psychologicznego.
4. Szkoła współpracuje z:
 - a) Policją i sądami rodzinnymi,
 - b) służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi,
 - c) dostawcami usług internetowych oraz operatorami telekomunikacyjnymi.
5. Sprawców wszystkich rodzajów zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego w szkole należy objąć poniższymi działaniami:
 - a) Sprawca musi otrzymać komunikat o braku akceptacji działań, jakich dokonał, poznać skutki i konsekwencje. Powinien zostać wezwany do zaprzestania podejmowania podobnych działań w przyszłości oraz usunięcia skutków swoich dotychczasowych działań (np. publikacji na portalu społecznościowym). Sprawcę należy objąć pomocą psychologiczno-pedagogiczną, by podobne zdarzenia nie miały miejsca w przyszłości. W przypadku, kiedy sprawców jest więcej, należy z każdym z nich rozmawiać osobno.
 - b) Decyzję o karze dla sprawcy, powinna podejmować rada pedagogiczna (po poznaniu wszystkich okoliczności zdarzenia), a przekazywać dyrektor szkoły. Ukaranie sprawcy ma na celu zatrzymanie jego działań i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa ofierze oraz zmiana postawy sprawcy oraz pokazanie społeczności szkolnej, że działania

sprawcy nie będą tolerowane i że szkoła jest w stanie skutecznie zareagować w tego rodzaju sytuacjach.

- c) Podejmując decyzję o zastosowaniu sankcji, należy wziąć pod uwagę:
 - rozmiar i rangę szkody;
 - czas trwania prześladowania;
 - świadomość popełnianego czynu;
 - motywacje sprawcy.
6. Rodzice muszą zostać powiadomieni o zdarzeniu oraz zapoznani z materiałami i decyzją, co do dalszego postępowania ze sprawcą. Należy poinformować, że rodzice ofiary mają prawo zgłosić sprawę policji. Jeśli sprawcą czynu jest osoba spoza szkoły, należy zapewnić bezpieczeństwo ofierze i poinformować ją i jej rodziców o przysługujących jej prawach.

Rodzaje cyberzagrożeń i procedury postępowania

- I. *Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych* (cyberpornografia, cyberprostytcja, sexting, sponsoring, treści propagujące niezdrowy tryb życia).

Procedura postępowania:

1. Zabezpieczenie szkodliwych treści w formie dowodów elektronicznych z pomocą rodziców oraz w razie konieczności przedstawiciela szkoły, który posiada odpowiednie kompetencje techniczne.
2. Jeżeli dane treści można powiązać bezpośrednio z uczniami - rozwiązanie leży po stronie szkoły, a o danym zdarzeniu i roli uczniów powinni zostać poinformowani wszyscy rodzice. Jeżeli natomiast treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły - należy rozważyć poinformowanie policji (numer alarmowy: 112, 997).
3. Jeżeli w udostępnianiu szkodliwych lub nielegalnych treści biorą udział inni rówieśnicy, konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców o danym zajściu. W przypadku upowszechnienia przez sprawcę treści nielegalnych (np. dziecięcej pornografii) trzeba zawiadomić policję.
4. Uczniów (ofiary i świadków) należy otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną. Należy ustalić okoliczności uzyskania szkodliwych treści oraz zadbać o komfort psychiczny uczniów oraz poszanowanie ich poufności oraz podmiotowości (takie zdarzenie może mieć bardzo silny wpływ na ich psychikę). Należy uzgodnić z rodzicami formy działania oraz wsparcia uczniów oraz sposób, w jaki doszło do incydentu.
5. Jeżeli informacje o incydencie dotrą do środowiska ucznia (klasa, szkoła), należy podjąć działania edukacyjne i wychowawcze.
6. W przypadku naruszenia prawa, np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą, należy, w porozumieniu z rodzicami niezwłocznie powiadomić policję.
7. Jeżeli zaistnieje potrzeba skorzystania przez ofiarę za specjalistycznej opieki psychologicznej, decyzja o jej udzieleniu powinna zostać podjęta w porozumieniu z jego rodzicami.

- II. *Niebezpieczne działania* (cyberprzemoc, samobójstwa, które są inspirowane wpływem sieci). Cyberprzemoc - seria agresywnych zachowań, celowo i regularnie skierowanych przeciwko bezbronnej osobie. Ma ona najczęściej formę słowną - pojawia się np. w komentarzach, na memach czy nagraniach wideo i przyjmuje takie formy jak: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów, z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Może też polegać na wykluczeniu z grupy, manipulowaniu czy nienawiązywaniu relacji. Potencjalni agresorzy są przekonani o anonimowości, ponieważ działają z ukrycia.

Procedura postępowania:

1. Wysłuchanie osoby zgłaszającej cyberprzemoc, okazanie wsparcia, zebranie informacji dotyczących zdarzenia, czy faktycznie posiada ono znamiona cyberprzemocy czy może jest niezbyt udanym żartem.
2. Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, zapisać dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń itd.).
3. Zidentyfikować sprawcę. Jeżeli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie nauczycieli jest to konieczne, należy skontaktować się z policją. Należy pamiętać, że czyny karalne ścigane z urzędu powinny być niezwłocznie zgłoszone na policję lub do prokuratury np. rozpowszechnianie zdjęć lub filmów z udziałem osoby nieletniej, mających cechy pornograficzne, czy publikowanie materiałów prezentujących seksualne wykorzystywanie nieletnich (art. 202 kk).
4. Działania wobec sprawców cyberprzemocy ze szkoły:
 - a) Pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę dyscyplinującą dotyczącą nagannego zachowania ucznia w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, analizę zaistniałej sytuacji (powodów i motywów działania) oraz próbę naprawienia sytuacji konfliktowej,
 - b) Sprawcy cyberprzemocy powinna być wymierzona kara, którą przewidują wewnętrzne przepisy szkoły (statut, regulaminy).
5. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy spoza szkoły — w sytuacji, gdy sprawca jest nieznan, podstawowe działanie polega na: przerwaniu aktu cyberprzemocy (zawiadomieniu administratora serwisu w celu usunięcia materiału po wcześniejszym zabezpieczeniu dowodów) oraz ewentualnym zgłoszeniu sprawy policji.
6. Działania wobec ofiar zdarzenia:
 - a) udzielenie wsparcia ofierze;
 - b) poinformowanie ucznia o krokach, jakie może podjąć szkoła i sposobach, w jaki może zapewnić mu bezpieczeństwo,
 - c) omówienie strategii postępowania wobec sprawcy (np. zerwanie kontaktu ze sprawcą, niepodejmowanie agresywnej konfrontacji itp.),
 - d) monitorowanie sytuacji, np. zwrócenie uwagi, czy nie są podejmowane wobec niej dalsze działania przemocowe, obserwowanie, jak sobie radzi w grupie po ujawnieniu incydentu cyberprzemocy,
 - e) włączenie rodziców w działania wobec ofiary – trzeba na bieżąco ich informować o sytuacji, zaproponować pomoc specjalisty (np. psycholog szkolny, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy policji.

III. *Niebezpieczne kontakty w Internecie* (child grooming = uwodzenie dzieci online, cyberpedofilia).

Niebezpieczne kontakty w Internecie to m.in. kontakt osoby dorosłej z małoletnią w celu wyłudzenia poufnych informacji lub własności (pieniądze, wartościowe przedmioty), nawiązania kontaktów seksualnych, szantażu, chęci kidnappingu lub skłonienia do zachowań niebezpiecznych dla zdrowia i życia.

Procedura postępowania:

1. Osobami najczęściej zgłaszającymi omawiany problem są rodzice, osoby ścigające pedofilów lub informacja uzyskiwana jest od rówieśników. Najważniejsze jest szybkie przeciwdziałanie zagrożeniu ze względu na szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu online, przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym, gdyż istnieje duże prawdopodobieństwo zagrożenia życia lub zdrowia.
2. Należy zawiadomić policję o wystąpieniu zdarzenia, udzielić wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody.
3. Nie należy podejmować aktywności zmierzających do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ewentualnymi świadkami.
4. Ofiarę należy objąć pomocą psychologiczno-pedagogiczną, zapewnić komfort psychiczny i poczucie bezpieczeństwa (do pomocy powinny być zaangażowane osoby, do których ofiara ma zaufanie np. wychowawca, pedagog szkolny). Należy również upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany.
5. Trzeba zbadać sytuację domową ucznia i zastanowić się czy nie tkwi w niej źródło poszukiwania kontaktów w Internecie.
6. Jeżeli wśród uczniów są świadkowie zdarzenia to należy otoczyć ich opieką psychologiczno-pedagogiczną we współpracy z rodzicami.
7. W przypadku, kiedy doszło do naruszenia prawa (uwiedzenie dziecka do lat 15) szkoła ma obowiązek powiadomić policję lub sąd rodzinny. W odniesieniu do osoby ofiary rekomendowane jest skierowanie jej w porozumieniu z rodzicami na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.

IV. *Naruszenie, wizerunku małoletniego przez osobę fizyczną* (cyberstalking).

Zgoda na upublicznienie wizerunku musi zostać wyrażona wprost, a osoba jej udzielająca musi być świadoma formy, w jakiej jej wizerunek będzie przedstawiony (miejsce, czas publikacji, towarzyszący jej komentarz, zestawienie z innymi wizerunkami).

Z art. 24 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego wynika, że osoba, której dobro osobiste zostało zagrożone (np. poprzez bezprawne upublicznienie wizerunku), może żądać zaprzestania tego działania. Domagać się dopełnienia czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty określonej sumy na wskazany cel społeczny. Jeżeli skutek naruszenia dóbr osobistych została wyrządzona szkoda majątkowa to zgodnie z zasadami określonymi w Kodeksie cywilnym można domagać się jej naprawienia. Te same uprawnienia przysługują osobie, której prawa zostały zagrożone cudzym działaniem zgodnie z zapisami zawartymi w Ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych (zgodnie z art. 78 ust.1).

Procedura postępowania naruszenie wizerunku przez osobę fizyczną:

1. Zabezpieczenie dowodów, pomoc w zmianie danych ofiary (hasła, loginy, kody).

2. Jeżeli sprawcą naruszenia prywatności jest uczeń (kolega ofiary ze szkoły) - osoba pokrzywdzona/rodzice powinni zgłosić się do dyrektora szkoły, wychowawcy lub pedagoga/psychologa. Jeżeli zebrane dowody jednoznacznie wskazują na to, iż sprawca dążył do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej, należy je zabezpieczyć i przekazać policji.
3. W przypadku, gdy sprawcą naruszenia prywatności jest osoba dorosła lub osoba trzecia, rodzice powinni skontaktować się bezpośrednio z policją i powiadomić szkołę.
4. Jeżeli sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy skonsultować się z rodzicami i podjąć wobec niego działania wychowawcze, które uświadomią mu charakter jego czynów - powinno dojść do zadośćuczynienia osobie poszkodowanej. Działania te szkoła powinna podjąć niezależnie od powiadomienia policji lub sądu, gdyż celem nadrzędnym jest trwała zmiana postawy ucznia na prezentującą szacunek wobec cudzego wizerunku i prywatności.
5. Dyrekcja powinna podjąć decyzję w sprawie powiadomienia policji w oparciu o rodzaj czynu, wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu, opinie wychowawcy i pedagoga/psychologa.
6. Nieletnia ofiara incydentu powinna być otoczona w porozumieniu z rodzicami i potrzebą opieką psychologiczno-pedagogiczną. Należy ją również powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy.
7. W sytuacji, gdy o danym zajściu (kradzież tożsamości, naruszenie dobrego imienia) wiedzą tylko ofiara, jej rodzice i szkoła, dyrekcja szkoły powinna zapewnić poufność działań.
8. Jeżeli kradzież tożsamości bądź naruszenie dobrego imienia ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze
9. W przypadku, gdy naruszenie prywatności lub wyłudzenie czy kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice ucznia powinni o tym fakcie powiadomić policję.
10. W razie konieczności ofiarę można skierować, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej.

Procedura postępowania wykorzystanie wizerunku:

1. W przypadku naruszenia dóbr osobistych, należy zebrać informacje o osobie zgłaszającej (trzeba sprawdzić czy wizerunek został naruszony bezprawnym działaniem), okolicznościach oraz możliwych dowodach np. zrzut ekranowy dokumentujący użycie wizerunku
2. Dochodzenie naruszeń dóbr osobistych jest działaniem podejmowanym przez osobę uprawnioną a w przypadku naruszeń będących przestępstwem, możliwe jest zaangażowanie organów ścigania. Szkoła może zaangażować się w spór w charakterze mediatora między stronami w przypadku, kiedy sprawca lub ofiara są jej uczniami.
3. Inne działania, jakie dyrekcja szkoły powinna podejmować mają charakter prewencyjny. Poza realizacją zapisów podstawy programowej związanych z prawem autorskim, można w trakcie lekcji wychowawczych wprowadzić uczniów w tematykę świadomego i zgodnego z prawem użycia wizerunku w Internecie.

V. *Zagrożenia seksualne (cyberseks, seksting).*

Seksting - przesyłanie wiadomości drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub z wykorzystaniem różnych aplikacji i komunikatorów albo publikowanie np. na portalach społecznościowych prywatnych treści, głównie zdjęć lub filmów, o kontekście seksualnym, erotycznym.

Procedura postępowania:

1. Jeśli wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników, nie uległy rozprzestrzenieniu dalej. Należy wezwać uczniów do dyrekcji szkoły, gdzie przedstawione im zostaną dowody ich aktywności. Konieczne jest również przeprowadzenie rozmów w obecności rodziców uczniów.
2. Jeśli materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle (młodzież traktuje materiał, jako formę wyrażenia siebie) należy powiadomić policję lub sąd rodzinny ze względu na pornograficzny charakter materiałów. Wszelkie działania wobec sprawców incydentu powinny być podejmowane w porozumieniu z ich rodzicami.
3. Jeśli materiały zostały rozesłane większej liczbie osób (bez względu na intencje) i na tym tle dochodzi do cyberprzemocy. Należy zastosować procedury dotyczące cyberprzemocy.
4. Za każdym razem, niezależnie od zakresu negatywnych zachowań, należy udzielić uczniom wsparcia pedagogicznego i psychologicznego oraz współpracować z rodzicami uczniów.

VI. *Łamanie prawa autorskiego.*

Procedura postępowania:

1. Informacja o incydencie może zostać zgłoszona w sposób formalny (pозew, pismo urzędowe) i nieformalny (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną). W przypadku nieformalnego zgłoszenia należy sporządzić notatkę służbową.
2. Zanim zostaną podjęte działania wobec ofiary (przyznanie roszczeń, spełnienie żądań) i sprawcy, należy ustalić wszystkie okoliczności sprawy, a w razie potrzeby skonsultować ją z prawnikiem.
3. Najczęstszym przypadkiem, w którym szkoła może zetknąć się z problemem naruszenia praw autorskich jest użycie materiałów prawnie chronionych przez jej pracowników bądź uczniów na stronach internetowych szkoły poza zakresem dozwolonego użytku.
4. Jeżeli naruszenia praw autorskich dotyczą uczniów, szkoła nie może występować w roli sędziego - dochodzenie roszczeń jest rolą osób uprawnionych.
5. Zadaniem szkoły jest edukowanie i wychowywanie poprzez realizację podstawy programowej, organizowanie pogadanek na temat praw autorskich, wyjaśnianie, na czym polega naruszenie i jak do niego nie dopuścić.
6. Konieczna jest weryfikacja informacji na temat: osoby dokonującej zgłoszenia (czy przysługują jej prawa autorskie do danego utworu), wykorzystanego utworu (czy jest chroniony przez prawo autorskie i jaki jest zakres tej ochrony). Jeżeli osoba

uprawniona powołuje się na toczące się postępowanie w sprawie, to informację tę należy zweryfikować np. poprzez kontakt z odpowiednimi służbami.

7. Wobec sprawcy złamania prawa autorskiego szkoła powinna podjąć działania o charakterze edukacyjno - wychowawczym oraz wyjaśnić, na czym polegało naruszenie i przekazać wiedzę jak do danych naruszeń nie dopuścić w przyszłości.
8. Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest, co do zasady, z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami. W przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo, dodatkowo zaangażowane mogą być policja i prokuratura. W przypadku, kiedy osobą, której prawa autorskie zostały naruszone jest uczeń, szkoła może występować w roli mediatora, aby ułatwić stronom zaangażowanym ugodowe zakończenie sporu.
9. Jeżeli istnieje taka możliwość należy podjąć współpracę z dostawcami Internetu bądź operatorami telekomunikacyjnymi w celu zablokowania dostępu do utworu zamieszczonego w Internecie z naruszeniem prawa.

Telefony alarmowe i pomocowe w sytuacji doświadczania przemocy, w tym cyberprzemocy

1. Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: 116 111; <https://116111.pl/>
2. Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci: 800 100 100; <https://800100100.pl/>
3. Zgłaszanie nielegalnych treści: 801 615 005; dyzurnet.pl; dyzurnet@dyzurnet.pl
4. Policja: 997 lub 112

Rozdział 5

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej

Definicje wyjaśniające

1. **Przemoc domowa** - jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
 - a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
 - c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

2. Rodzaje przemocy domowej

- a) *przemoc fizyczna* - każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego. Często powoduje różnego rodzaju urazy.
- b) *przemoc psychiczna* („maltretowanie psychiczne”) – to powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u małoletniego poczucie, że jest nic nie warte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych. Formy: odtrącanie, zastraszanie, wyzyskiwanie/przekupstwo, odmowa reakcji emocjonalnych (nieokazywanie uczuć, ignorowanie potrzeb), izolowanie, zaniedbywanie rozwoju umysłowego, nauki, zdrowia, opieki medycznej. Wina sprawcy jest trudno widoczna, objawy to konsekwencja przemocy.
- c) *przemoc seksualna* – zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody. Wykorzystanie seksualne występuje pomiędzy małoletnim a dorosłym lub małoletnim i innym małoletnim, w sytuacji zależności, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w stosunku opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby. Do naruszeń należą: nakłanianie/zmuszanie małoletniego do czynności seksualnych, wykorzystanie małoletniego do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych, wykorzystanie małoletniego do produkcji przedstawiń i materiałów pornograficznych.
- d) *Zaniedbywanie* – polega na incydentalnym, bądź chronicznym niezaspokajaniu potrzeb małoletniego oraz nierespektowaniu podstawowych praw, powodująca zaburzenia jego zdrowia, a także generująca trudności rozwojowe.

Rozpoznawanie przemocy wobec małoletniego

1. Odbywa się poprzez: ujawnienie przez małoletniego przemocy domowej, informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy, analizę objawów krzywdzenia występujących u małoletniego, ocenę stopnia ryzyka wystąpienia przemocy w danej rodzinie.
2. W każdym przypadku informacje o przemocy wobec małoletniego wskazywane, jako fakty, a nie domniemania, należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować.

Zgłaszanie przemocy domowej przez małoletniego

1. Każdy małoletni uczeń szkoły może zgłosić ustnie (rozmowa, telefon) lub pisemnie, dowolnej osobie, do której ma zaufanie, będącej pracownikiem szkoły, fakt stosowania wobec niego przemocy domowej.
2. W przypadku obcojęzycznego małoletniego lub mającego trudności w mowie i piśmie, należy zapewnić pomoc w nawiązaniu komunikacji poprzez skorzystanie z pomocy osoby władającej językiem obcym lub zapewnić komunikację w innych formach, np. poprzez wykorzystanie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji.
3. Osoba, która powzięła informację od krzywdzonego małoletniego podejmuje w pierwszej kolejności działania mające na celu zatrzymanie krzywdzenia małoletniego i powiadomienie wychowawcy, zespołu pomocy psychologiczno – pedagogicznej, dyrektora szkoły. W przypadku nagłej interwencji należy wezwać policję, w pozostałych sytuacjach niewymagających nagłych interwencji osoba, która powzięła informację postępuje zgodnie ze szkolną procedurą.

Zgłaszanie przemocy domowej przez pracownika szkoły

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa u ucznia symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować – jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy.
2. Pracownik w trybie pilnym przekazuje informację o zaobserwowanym zdarzeniu zespołowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej, wychowawcy, dyrektorowi szkoły - dołączając pisemną notatkę zawierającą istotne informacje dotyczące: wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania dziecka, cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania.
3. Zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej wypełnia Kartę zgłoszenia – załącznik 1. Na karcie podpisują się: zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej i osoba zgłaszająca.

Zgłaszanie przemocy domowej przez osoby z zewnątrz

1. Osoba, która jest świadkiem stosowanej przemocy domowej wobec małoletniego ma prawo do zgłoszenia podejrzenia stosowania przemocy lub przemocy w szkole.
2. W celu zgłoszenia stosowanej wobec dziecka/małoletniego przemocy domowej w/w osoba jest obowiązana dokonać zgłoszenia do zespołu pomocy psychologiczno – pedagogicznej, wychowawcy, dyrektora szkoły. Należy wskazać fakty, na podstawie, których domniema się o stosowaniu przemocy domowej wobec małoletniego.
3. Osoba zgłaszająca przemoc jest zobowiązana wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu.
4. Zgłaszający przemoc domową jest informowany o zasadach przetwarzania jego danych osobowych.
5. W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych do sekretariatu szkoły, pracownik sekretariatu sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej. Wówczas pracownik sekretariatu zawiadamia zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej i dyrektora szkoły o anonimowym zgłoszeniu, dołączając notatkę z rozmowy telefonicznej ze zgłaszającym lub wydruk ze skrzynki elektronicznej szkoły.
6. Pracownik, do którego wpłynęło zgłoszenie podejrzenia stosowania przemocy lub jej stosowania wypełnia Kartę zgłoszenia – załącznik 1, w obecności – o ile to możliwe – osoby zgłaszającej i w trybie pilnym przekazuje ją zespołowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej, dyrektorowi szkoły. Na karcie podpisuje się osoba, do której wpłynęło zgłoszenie i osoba zgłaszająca

Procedury i zasady podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy w stosunku do małoletniego

1. W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej lub/i wypełnienia Karty zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka i przekazania informacji dyrektorowi szkoły i zespołowi psychologiczno- pedagogicznemu.
2. Dyrektor/pedagog/psycholog wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o podejrzeniu.
3. Pedagog/psycholog sporządza dokumentację zaistniałej sytuacji na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą, rodzicami i innymi osobami zainteresowanymi.
4. Szkoła podejmuje działania w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłasza podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki.
5. Zespół pomocy psychologiczno -pedagogicznej udziela wsparcia i informacji dotyczącej placówek pomocowych i terapeutycznych.
- 6..Zespół pomocy psychologiczno -pedagogicznej uwzględnia sytuację dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dostosowując działania podejmowane w ramach interwencji do zaleceń zawartych w opiniach i orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznej, udziela małoletniemu odpowiedniego wsparcia emocjonalnego oraz informacyjnego.
7. Zgłoszenia incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego są dokumentowane wg potrzeb przy użyciu: notatki służbowej, Karty zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka, Arkusza diagnostycznego ocen ryzyka stosowania przemocy domowej, , Kwestionariusza diagnostycznego do oszacowania zaniedbania, formularzy do procedury „Niebieskie karty”. Dokumentacja jest przechowywana w placówce, w indywidualnej dokumentacji małoletniego (teczka ucznia).
8. Rejestr zgłoszeń przechowywany jest w dokumentacji zespołu psychologiczno-pedagogicznego.
9. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu dziecka, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Procedura „Niebieskie Karty”

1. Procedura „Niebieskie Karty” obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w LXXII Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie
2. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest wskazanie zasad postępowania nauczycieli i dyrektora szkoły w przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia. Uruchamiając procedurę „Niebieskie Karty” pracownik oświaty otrzymuje możliwość udziału w grupie roboczej zespołu interdyscyplinarnego.
3. Nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje dyrektor szkoły.
4. Nadzór nad realizacją działań w sprawach krzywdzenia małoletnich sprawuje dyrektor szkoły i zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

5. Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za uruchamianie procedury „Niebieskie Karty”. Jest to zespół specjalistów pomocy psychologiczno - pedagogicznej w szkole. W przypadku podjęcia przez personel placówki informacji, że dziecko może być krzywdzone, osoba ujawniająca sporządza notatkę służbową z uzyskanej informacji, poczynionych ustaleń i przekazuje uzyskaną informację zespołowi pomocy psychologiczno - pedagogicznej, który sporządza kartę dokumentowania zdarzeń. Zespół ten prowadzi rejestr wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. Wgląd w dokumentację posiadają wyłącznie osoby upoważnione imiennie przez dyrektora szkoły (załącznik nr 1 – oświadczenie o zachowaniu poufności informacji i danych osobowych). Archiwizacja dokumentacji odbywa się na zasadach określonych w instrukcji archiwalnej.
6. Zasadą udzielania pomocy krzywdzonemu małoletniemu jest interdyscyplinarna współpraca zespołowa ograniczona do osób pracujących z małoletnim.
7. Druki i formularze ws. „Niebieskie Karty” znajdują się w załącznikach oraz w gabinetach zespołu psychologiczno – pedagogicznego.
8. W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodziców, ich niewydolności wychowawczej właściwym jest zawiadomienie sądu rodzinnego, celem wglądu w sytuację rodziny, który zbada sprawę i zdecyduje o dalszych działaniach. Sąd może umieścić dzieci w placówce lub rodzinie zastępczej.
9. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka albo osoby mu najbliższej, osoba ujawniająca zdarzenie bezzwłocznie dzwoni na numer alarmowy 112. W przypadku uszkodzenia ciała małoletniego niezbędna jest pomoc lekarska.
10. Wszyscy pracownicy szkoły, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęli informację o krzywdzeniu ucznia lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, poza tymi informacjami, które przekazywane są uprawnionym instytucjom.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”

Gdy uczeń poinformuje nauczyciela/pracownika szkoły o stosowanej wobec niego przemocy należy:

1. Niezwłocznie poinformować wychowawcę i/lub pedagoga/psychologa szkolnego oraz dyrektora szkoły.
2. Przeprowadzić rozmowę rozpoznawczą z uczniem przez pedagoga/psychologa szkolnego na temat zgłaszanych form przemocy wobec niego przez członka rodziny. Poinformować ucznia o przepisach obowiązującego prawa, o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji ucznia, co, do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie. Poinformować ucznia o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Poinformować dyrektora szkoły o sytuacji ucznia doznającego przemocy w rodzinie.
4. Zbadać sytuację rodzinną ucznia. Jeśli to możliwe przeprowadzić rozpoznanie: wezwać rodzica/opiekuna prawnego ucznia i/lub osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Przeprowadzenie rozmowy na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowanie o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii. Należy pamiętać, że do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” nie jest wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc ani obecność tej osoby w czasie wypełniania kwestionariusza. Jeśli to

możliwe należy przeprowadzić oddzielną rozmowę z rodzicem, który nie krzywdzi małoletniego w celu zbadania stopnia bezpieczeństwa w rodzinie.

5. Uruchomić procedurę „Niebieskie Karty” w trybie niezwłocznym po zbadaniu sprawy. Wypełnić Formularz A z uczniem doznającym przemocy. Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy. Osoba wszczynająca procedurę „Niebieskie Karty” ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego (załącznik 3 – Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletnich).
6. Czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji, gdy to rodzice, opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec małoletniego, te czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk) czyli np. dziadków, pradiadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa).
7. Żaden z formularzy "Niebieskie karty" nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej.
8. Po wypełnieniu karty – „A” (załącznik 5), osoba dotknięta przemocą domową w rodzinie - rodzic, opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie otrzymuje wypełniony formularz Karty – B (załącznik 6).
9. Formularz „B” jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc. Nie przekazuje się go osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej.
10. Przekazanie dokumentacji dotyczącej uruchomienia procedury „Niebieskie Karty” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego właściwego Ośrodka Pomocy Społecznej dla miejsca zamieszkania ucznia w terminie niezwłocznym – nie później niż w terminie 5 dni od wszczęcia procedury. Osobami upoważnionymi przez dyrektora do przekazania dokumentacji jest zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole.
11. Wypełnienie formularza A nie zwalnia z działań interwencyjnych, zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy. Wyznaczona przez dyrektora szkoły osoba z zespołu psychologiczno – pedagogicznego ma obowiązek uczestniczyć w posiedzeniach grupy roboczej powołanego zespołu interdyscyplinarnego oraz monitorować sytuację małoletniego.

Rozmowa z ofiarą przemocy domowej – zalecenia i wskazówki

1. Cel rozmowy – zebranie informacji - potwierdzających lub niepotwierdzających – jego krzywdzenie w rodzinie (charakter, okoliczności zdarzeń, rola i zachowanie członków rodziny, zidentyfikowanie sprawcy, udzielenie małoletniemu wsparcia).
2. Podczas rozmowy należy uwzględnić wiek i możliwości rozwojowe małoletniego oraz to, czy małoletni sam ujawnił przemoc czy jest podejrzenie przemocy w oparciu o przesłanki. Należy zadbać o zaufanie małoletniego, dobry kontakt, szczególnie, gdy podejrzewamy przemoc w oparciu o przesłanki. Wówczas należy początkowo rozmawiać na tematy neutralne, ale istotne dla małoletniego np. zainteresowania, opinie itp.
3. Miejsce rozmowy powinno być bezpieczne, ciche i komfortowe. Należy skupić się na małoletnim.
4. Należy pamiętać, że małoletni może być nieprzygotowany do zwierzeń, zaskoczony lub będzie się starać ukrywać fakt krzywdzenia przez rodziców, szczególnie w przypadku przemocy

seksualnej. Mogą mu towarzyszyć: wstyd, lęk, obawa przed zemstą, brak znajomości odpowiedniego słownictwa, bezsilność. Małoletni może stosować mechanizmy obronne, pomagające mu w walce z traumą, bólem, cierpieniem lub zachowaniem wiary i przywiązaniem do rodziców, co może ograniczać szczerść wypowiedzi. Najczęściej są to:

- a) Tłumienie – unikanie bolesnych wspomnień, uczuć;
 - b) Wyparcie – usuwanie i niedopuszczanie bolesnych wspomnień;
 - c) Zaprzeczenie – wmawianie sobie, że zdarzenie, którego się doświadczyło lub widziało nie miało miejsca;
 - d) Minimalizacja – zmniejszanie doznawanej krzywdy;
 - e) Racjonalizacja – znajdowanie wytłumaczenia dla osoby stosującej przemoc.
5. Nauczyciel, pedagog/psycholog muszą opanować własne emocje. Nie okazywać złości, szoku, zakłopotania, współczucia. Nauczyciel to nie śledczy, zbierać dowody będzie sędzia i biegły psycholog.
6. Należy:
- a) Zapewnić małoletniego, że ma prawo czegoś nie wiedzieć, nie rozumieć pytania lub nie chce na nie odpowiedzieć;
 - b) Używać prostego, zrozumiałego języka, krótkie pytania, bez trudnych wyrazów;
 - c) Stosować pytania otwarte, by małoletni mógł opowiedzieć to własnymi słowami. Nie należy zadawać pytań sugerujących lub zaczynających od słów: *Dlaczego? Po co?* – może to wywołać w małoletnim poczucie winy;
 - d) Okazywać zainteresowanie, że słuchamy małoletniego. Pokazywać to mimiką, gestami, sygnałami werbalnymi (parajęzyk np. aha, no tak itp.);
 - e) Parafrazować – powtarzać własnymi słowami wypowiedź małoletniego, aby dobrze zrozumieć np. „o ile dobrze Cię rozumiem...” i odzwierciedlać – nazywać odczucia rozmówcy „widzę, że jest Ci smutno...”, „wygląda na to, że Cię to niepokoi”;
 - f) Zachować spokój, nie dramatyzować;
 - g) Powstrzymać się od wypowiadania negatywnych sądów o sprawie;
 - h) Powstrzymać się od nakłaniania małoletniego do ciągłego powtarzania bolesnych wspomnień;
 - i) Pozwolić małoletniemu na ujawnienie tego, na co jest gotowy;
 - j) Prowadzić spokojną rozmowę, nie pospieszać; przejawiać zaufanie i wiarę w to, co mówi małoletni, nie bagatelizować i nie zaprzeczać słowom małoletniego;
 - k) Upewnić małoletniego, że dobrze robi ujawniając krzywdy, że to, co się stało to nie jego wina;
 - l) Poinformować, że to trzeba zgłosić, nie obiecywać zachowania rozmowy w tajemnicy oraz nie składać innych obietnic, nie ma pewności jak się sprawy dalej potoczą, wskazać, że zajmą się tym odpowiednie instytucje;
 - m) Poinformować o kolejności przebiegu działań w związku ze zgłoszeniem;
 - n) Rozmowę zakończyć czymś pozytywnym.

Zadania i obowiązki pracowników szkoły w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego w formie przemocy domowej

Dyrektor szkoły:

1. W porozumieniu z zespołem psychologiczno - pedagogicznym występuje do sądu rodzinnego i prokuratury, ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem, podpisuje wszystkie pisma w sprawach krzywdzenia małoletnich.
2. Organizuje wsparcie i pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla osoby doznającej przemocy oraz zespołu pomocy psychologiczno – pedagogicznej w ramach diagnozy i oceny ryzyka zagrożenia przemocą domową. Nadzoruje pracę zespołu pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
3. Określa zasady prowadzenia dokumentacji i jej archiwizowania.
4. Wydaje upoważnienia do dostępu do danych osobowych osobom biorącym udział w rozpoznawaniu przemocy domowej.
5. Współpracuje z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy domowej.
6. Zapewnia bezpieczeństwo i ochronę prawną pracownikom wszczynającym procedurę „Niebieskie Karty”, doznającym krzywdy ze strony sprawców przemocy domowej, ich oskarżania, gróźb i przemocy.
7. Zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka.

Pedagog szkolny, psycholog szkolny, pedagog specjalny:

W sytuacji podejrzenia przemocy wobec małoletniego:

1. Udziela bezpośredniej pomocy małoletniemu, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie (np. w sytuacji obrażeń na ciele – pod nieobecność pielęgniarki szkolnej organizuje pomoc medyczną wzywając karetkę pogotowia lub jeśli stan zdrowia dziecka nie kwalifikuje się do jej wezwania karetki, wysyła wniosek do sądu rejonowego z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną i wydanie zgody na poddanie małoletniego badaniu lekarskiemu bez wiedzy i zgody rodziców. Dodatkowo może udać się z małoletnim do lekarza pediatry w celu dokonania opisu stanu zdrowia małoletniego.
2. Zbiera informacje o małoletnim w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji: czynniki ryzyka, dane potwierdzające lub wykluczające przemoc, zidentyfikowanie sprawcy przemocy, relacje w rodzinie, czas krzywdzenia małoletniego, zachowania pozostałych członków rodziny, osoby wspierające małoletniego, czynniki towarzyszące przemocy np. alkohol.
3. Przewodniczy Zespołowi interwencyjnemu w szkole.
4. Wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”.
5. Przeprowadza we współpracy z wychowawcą oraz innymi osobami zaangażowanymi w pomoc małoletniemu, ocenę zagrożenia małoletniego przemocą.
6. Organizuje pomoc i wsparcie uczniom zagrożonym zaniedbaniem.
7. Współpracuje z dyrektorem w podejmowaniu interwencji:
 - a) informuje dyrektora szkoły o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie,
 - b) gromadzi i przetrzymuje wszelką dokumentację dotyczącą udzielanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
8. Uczestniczy w posiedzeniach powołanej grupy roboczej zespołu interdyscyplinarnego w placówkach na zewnątrz.

9. Monitoruje sytuację małoletniego poprzez kontakt z wychowawcą, nauczycielami, także pracownikami niepedagogicznymi – dbając jednocześnie o zapewnienie poufności i niewłażanie osób niezwiązanych z pracą nad konkretnym przypadkiem.
10. Współpracuje i konsultuje prowadzone sprawy ze specjalistami – z poradni specjalistycznych, do których kierowany jest małoletni lub jego rodzice.
11. Współpracuje z rodzicami małoletniego na tyle, na ile to możliwe. Wskazuje zalecenia i propozycje działań dla rodziców.

Wychowawca klasy:

W sytuacji, gdy podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony:

1. Udziela bezpośredniej pomocy dziecku, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie – kieruje do szkolnej pielęgniarki, w przypadku nieobecności powiadamia dyrektora szkoły i/lub pedagoga szkolnego w celu zorganizowania pomocy medycznej – wezwanie karetki pogotowia.
2. Kontaktuje się z zespołem pomocy psychologiczno – pedagogicznej w celu przekazania informacji o swoich obserwacjach.
3. Wypełnia Kartę zgłoszenia podejrzenia przemocy – załącznik 1.
4. Swoje spostrzeżenia zapisuje w postaci notatki służbowej i włącza do indywidualnej dokumentacji małoletniego.
5. Współpracuje z zespołem pomocy psychologiczno - pedagogicznej ustalając plan pomocy małoletniemu.
6. Systematycznie monitoruje sytuację małoletniego obserwując ewentualne zmiany jego zachowania, zamieszczając opisy (notatka służbowa) w indywidualnej dokumentacji ucznia.
7. Udziela uczniowi wsparcia na wszystkich etapach pomocy.

Pielęgniarka szkolna

W sytuacji, gdy podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony:

1. Udziela bezpośredniej pomocy małoletniemu, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie oraz organizuje pomoc medyczną.
2. Jeśli zauważy na ciele małoletniego siniaki, wybroczyny lub inne objawy przemocy fizycznej, opisuje je w karcie zdrowia dziecka (w jego dokumentacji badań i czynności uzupełniających): rozmiar, rozmieszczenie, kolor, wielkość, itp. Oryginał dokumentacji małoletniego jest udostępniany jedynie na wniosek sądu.
3. Wpisuje w karcie nazwisko osoby, która przyprowadziła dziecko wówczas, gdy małoletni z obrażeniami został zgłoszony przez innego pracownika szkoły.
4. Kontaktuje się z zespołem pomocy psychologiczno – pedagogicznej i wychowawcą ucznia zgłaszając informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach.
5. Może kontaktować się z rodzicami dziecka w przypadku stwierdzenia zaniedbań zdrowotnych i higienicznych (m.in. wszawicy, próchnicy). Jeśli rodzice nie są zainteresowani współpracą na rzecz poprawy sytuacji małoletniego, sporządza notatkę służbową z opisem stanu ucznia i podjętych przez siebie działań oraz reakcji rodziców. Notatkę przekazuje zespołowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Nauczyciele, wolontariusze, praktykanci

W sytuacji, gdy podejrzewają, że małoletni jest krzywdzony:

1. Kontaktują się z wychowawcą i zespołem pomocy psychologiczno - pedagogicznej, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach oraz dołączają Kartę zgłoszenia podejrzenia przemocy – załącznik 1. Jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy – zapisują stwierdzone fakty w formie notatki służbowej i przekazują niezwłocznie dnia następnego.
2. Prowadzą wnikliwe obserwacje ucznia na zajęciach, przerwach, zajęciach pozalekcyjnych.
3. Za upoważnieniem dyrektora biorą udział w posiedzeniach Zespołu interwencyjnego.
4. Udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z małoletnim.

Pracownicy obsługi i administracji:

W sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka:

1. Kontaktują się z wychowawcą i zespołem pomocy psychologiczno - pedagogicznej, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach. Jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy – zapisują stwierdzone fakty w formie notatki służbowej i przekazują niezwłocznie dnia następnego.
2. W każdej możliwej sytuacji obserwują zachowanie małoletniego i niosą jemu pomoc.
3. W sytuacjach zagrożenia dziecka chronią go przed kontaktem z osobą stosującą przemoc.

Rozdział 6

Zasady i sposób udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom polityki do zaznajomienia i stosowania oraz zasady aktualizacji i przeglądu Standardów

1. Wszelkie procedury i dokumenty dot. Standardów są udostępniane personelowi, małoletnim i ich rodzicom.
2. Standardy dostępne są w sekretariacie dyrektora, w gabinecie pedagogów, psychologa szkolnego, bibliotece szkolnej i w pokoju nauczycielskim.
3. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się ze Standardami po zawarciu umowy o pracę, a fakt zapoznania się i przyjęcia do stosowania poświadczą podpisem na liście dostępnej w dziale kadr oraz poprzez złożenie do akt osobowych oświadczenia.
4. Rodzice/opiekunowie uczniów zapoznawani są ze Standardami podczas zebrań z rodzicami, każdorazowo na początku roku szkolnego (podpisy na liście), przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu Standardów, nie później niż w ciągu 30 dni – publikacja na stronie internetowej szkoły, ogłoszenia librus.
5. Uczniowie zapoznawani są ze Standardami podczas jednych z zajęć z wychowawcą na początku września każdego roku, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu Standardów, nie później niż w ciągu 30 dni. Potwierdzenie zapoznania na liście.
6. Treść oświadczenia dla personelu stanowi załącznik do Standardów (załącznik 2).
7. Pracownicy powołani do pełnienia funkcji zgodnie z zapisami na bieżąco monitorują i okresowo weryfikują zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony dzieci, dokonując, co najmniej raz na dwa lata oceny Standardów, by dostosować je do aktualnych potrzeb i obowiązujących przepisów. Wnioski z przeprowadzonej oceny są dokumentowane w formie notatek służbowych, a zmiany w Standardach wprowadzane są zarządzeniem dyrektora.

8. Monitoring i ewaluacja Standardów prowadzona jest w oparciu o analizę dokumentacji wewnętrznej i korespondencji zewnętrznej, przepisów prawa, obserwację, analizę ilościową i jakościową zgłoszeń, badania ankietowe.

Rozdział 7

Przepisy końcowe

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia zarządzenia.
2. Ogłoszenie następuje poprzez zamieszczenie Standardów na stronie internetowej szkoły.

Załączniki:

1. Wzór Karty zgłoszenia krzywdzenia małoletniego – załącznik 1
2. Wzór oświadczenia o poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletnich – załącznik 2
3. Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletnich – załącznik 3
4. Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania małoletniego – załącznik 4
5. Wzór formularz „Niebieskie Karty – „A” – załącznik 5
6. Wzór formularza „Niebieskie Karty – B” załącznik 6

Wzór Karty zgłoszenia krzywdzenia małoletniego

KARTA ZGŁOSZENIA PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA DZIECKA

Dotyczy dziecka:			
Osoba zgłaszająca:	Imię i nazwisko:		
	Dane do kontaktu:		
	Stopień pokrewieństwa:		
	Źródło wiedzy lub informacji o przemoc		
Data zgłoszenia:			
Forma zgłoszenia:	Pisemna, bezpośrednio, listownie, drogą listowną [niepotrzebne skreślić]		
Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą:			
Inne informacje o małoletnim, rodzinie,			
Wskazanie potencjalnej osoby stosującej przemoc			
Podpis osoby zgłaszającej:		Podpis osoby przyjmującej zgłoszenie:	

Data:

Oświadczenie o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletniego oraz przetwarzanych danych osobowych

Oświadczenie o poufności

1. Oświadczam, że:

- 1) Zapoznałem się z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, a w szczególności z treścią ogólnego Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r. oraz Ustawy o Ochronie Danych Osobowych oraz Polityką bezpieczeństwa informacji i danych osobowych LXXII Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie;
- 2) Zapoznałem się ze „Standardami Ochrony Małoletnich”, wdrożonych w LXXII Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie
- 3) zachowam poufność informacji i danych, które uzyskałam/em przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz że znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieupoważnionym.

2. Zobowiązuję się do:

- 1) przetwarzania danych osobowych wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w powierzonych przez Administratora obowiązkach;
- 2) nieujawniania danych zawartych w zbiorach danych, do których uzyskałem (am) dostęp za upoważnieniem administratora danych;
- 3) nieujawniania sposobów zabezpieczeń danych osobowych przetwarzanych w szkole;
- 4) zabezpieczenia danych przed dostępem osób nieupoważnionych;
- 5) ochrony danych osobowych przed przypadkowym lub niezgodnym z prawem zniszczeniem, utratą, modyfikacją danych osobowych, nieuprawnionym ujawnieniem danych osobowych, nieuprawnionym dostępem do danych osobowych oraz przetwarzaniem;
- 6) zgłaszania incydentów naruszenia zasad ochrony danych osobowych Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych lub bezpośrednio przełożonemu.

Przyjmuję do wiadomości, iż postępowanie sprzeczne z powyższymi zobowiązaniami może być uznane przez Administratora za naruszenie przepisów Ustawy o Ochronie Danych osobowych oraz Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r.

.....
(miejscowość, data)
pracownika)

.....
(czytelny podpis

Załącznik 2a do „Standardów ochrony małoletnich”

.....
miejsowość i data

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA

Ja niżej podpisana/y oświadczam, że zgodnie z treścią przepisu art. 21 ust. 5 ustawy z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t. j. Dz. U. 2024 poz. 560 z późn. zm.):

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska: *tak/nie* (jakie to państwo.....)
2. Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkiwałam/em w innych państwach *tak/nie*
3. Proszę podać jakie to państwo/państwa.....
4. Dołączam informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: *tak/nie*
5. Oświadczam, że prawo państwa..... nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: *tak/nie*
6. Oświadczam, że w państwie..... nie prowadzi się rejestru karnego: *tak/nie*
7. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadoma/y odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia i podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego.

.....
Podpis

**Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy domowej wobec
małoletniego¹**

LISTA A

**INFORMACJA OD MAŁOLETNIEGO LUB OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM ŚWIADKIEM
PRZEMOCY**

- A.1.** Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp. -----
- A.2.** Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami, itp.-----
- A.3.** Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.-----
- A.4.** Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp. -----
- A.5.** Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A.10. i A.11.).-----
- A.6.** Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).-----
- A.7.** Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie. -----
- A.8.** Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).-----

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI DOTYCZĄCA RODZICA:

- A.9.** Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp. -----

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA MAŁOLETNIEGO:

- A.10.** Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp.-----

¹ Źródło: Kwestionariusze oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie oraz algorytmy postępowania dla oświaty » Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia"

- A.11.** Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np.: opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja ta występuje pomimo i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny. -----

LISTA B

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY DOTYCZĄCA MAŁOLETNIEGO:

- B.1.** Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy. -----
- B.2.** Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp. -----
- B.3.** Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: bije, szczypie się, nacina sobie skórę, itp. lub występują zachowania ryzykowne dziecka, np.: ucieczki z domu, używanie substancji zmieniających świadomość, ryzykowne kontakty, itp. -----
- B.4.** Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu. -----
- B.5.** Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych placówki. -----

INFORMACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW:

- B.6.** Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka. -----
- B.7.** Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu wsparcia dziecku. -----
- B.8.** Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej. -----
- B.9.** Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków itp. -----
- B.10.** Którekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej. -----

LISTA C

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB INFORMACJA OD OSÓB BĘDĄCYCH W KONTAKCIE Z MAŁOLETNIEM I RODZICAMI:

- C.1.** Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie. -----
- C.2.** Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka. -----
- C.3.** Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość – np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp. -----

- C.4.** Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem. -----
- C.5.** Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa. -----
- C.6.** Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1 lub więcej spośród: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenie rozwojowe, niepełnosprawność. -----
- C.7.** Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka.-----
- C.8.** Matka i/lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka. -----
- C.9.** Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców. -----

Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania

L.p.	Symptomy wskazujące na zaniedbanie (forma przemocy)	tak	nie
1.	Nieadekwatne ubranie do pory roku lub pogody		
2.	Niedowaga, niedożywienie, zmęczenie, podkrążone oczy		
3.	Brudna odzież		
4.	Brudne ciało		
5.	Nieprzyjemny zapach (insekty)		
6.	Brak podręczników i przyborów szkolnych		
7.	Kradzieże jedzenia lub innych przedmiotów		
8.	Przebywanie poza domem w późnych godzinach		
9.	Bardzo częste przebywanie poza domem niezależnie od pory roku		
10.	Ma dorosłych „kolegów”		
11.	Nie ma kolegów wśród rówieśników		
12.	Z trudem nawiązuje relacje		
13.	Izoluje się od rówieśników		
14.	Bije się po głowie/twarzy lub wrywa sobie włosy		
15.	Często ma ślady zadrapań/siniaków		
16.	Często odnosi obrażenia (skręcenia, złamania, skaleczenia)		
17.	Bije innych		
18.	Zawiera przyjaźnie, potem reaguje wrogością		
19.	Gwałtownie uchyla się przed dotykiem		
20.	Moczy się		
21.	Boi się przebywać w zamkniętych pomieszczeniach		
22.	Boi się ciemności		
23.	Unika zajęć wychowania fizycznego		
24.	Unika sytuacji leżakowania w przedszkolu		
25.	Nie bierze udziału w wycieczkach		
26.	Podjeżdżuje zachowania autodestrukcyjne wobec siebie, zwierząt		
27.	Miewa nagłe zmiany nastroju – od euforii do agresji		
28.	Prezentuje natrętne, narzucające się zachowania		
29.	Nie odwzajemnia emocji		
30.	Odrzuca próby nawiązania bliskości		
31.	Ma wybuchy wściekłości		
32.	Nadmiernie skraca dystans fizyczny		
33.	Demonstruje zachowania seksualne		
34.	Nie docenia własnych osiągnięć		
35.	Ma koszmary nocne		
36.	Ma problemy szkolne		
37.	Inne.....		

Uwaga! Informacje zachowania należy analizować biorąc pod uwagę całość informacji o rodzinie. Pojedynczych zachowań z listy nie można traktować, jako jednoznacznie wskazujących na zaniedbanie

.....
(miejsowość, data)

.....
.....
nazwa i adres podmiotu, w
którym jest zatrudniona
osoba wypełniająca
formularz „Niebieska Karta –
A”

„NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowe	Osoba 2 doznająca przemocy domowe	Osoba 3 doznająca przemocy domowe
Małoletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej, do której uczęszcza małoletni			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			

Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Adres miejsca pobytu (jeśli jest inny niż adres zamieszkania):			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową (zona, była zona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemoc dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
Adres miejsca zamieszkania:		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		

Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: <i>(np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc psychiczna ³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)</i>						

<p>Przemoc seksualna³⁾</p> <p><i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)</i></p>						
<p>Przemoc ekonomiczna³⁾</p> <p><i>niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek,</i></p>						
<p><i>niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)</i></p>						
<p>Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej³⁾</p> <p><i>wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)</i></p>						
<p>Inne³⁾<i>zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych,</i></p> <p><i>psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do</i></p>						

<i>zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)</i>						
---	--	--	--	--	--	--

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOSŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak (kiedy?gdzie?)

nie

nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak

nie

nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

tak

nie

nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ustalono - wypełnij tabelę

nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			

Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)¹⁾</i>			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ
(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie		Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określonej w metrach odległość			
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową			

Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową		
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej		
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”		
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni		
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej		
Inne (wymień jakie?)		

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ

(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			
Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeuty, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....
 imię i nazwisko oraz czytelny podpis osoby
 wypełniającej
 formularz „Niebieska Karta – A”

.....
 (data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

¹⁾ wpisać właściwe

²⁾ numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

³⁾ podkreślić rodzaje zachowań

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradziadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Pomogą Ci:

- **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.
- **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej** – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.

- **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Prześpiństwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.
- **Sądy opiekuńcze** – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.
- **Placówki ochrony zdrowia** – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.
- **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.
- **Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej** – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

Wykaz placówek funkcjonujących na Twoim terenie, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Uwaga: (dane wprowadza Zespół interwencyjny lub osoba, która wszczyna procedurę):

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail

Możesz zadzwonić do:

- **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02** (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ w języku rosyjskim. **Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50** (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17⁰⁰–21⁰⁰) oraz **tel. 800 12 00 02** (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18⁰⁰–22⁰⁰). **Poradnia e-mailowa:** niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE: pogotowie.niebieska.linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.
- **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900** przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.
- **Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226** (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9³⁰ do 15³⁰, od godz. 15³⁰ do 9³⁰ włączony jest automat).